

† **AUREL PERCĂ**
Arhiepiscop Mitropolit de București

---

*Către Biserica lui Dumnezeu care este în Arhiepiscopia de București,
celor care au fost sfințiți în Cristos Isus,
chemați să fie sfinți împreună cu toți cei care invocă în orice loc numele Domnului
nostru Isus Cristos, Domnul lor și al nostru:
har vouă și pace de la Dumnezeu, Tatăl nostru, și de la Domnul Isus Cristos!
(cf. I Cor 1, 2-4)*

Scrisoare la începutul Anului Pastoral 2020-2021

Dragi confrați în preoție, dragi frați și surori în Cristos,

De la altarul Catedralei noastre – mamă a tuturor bisericilor din Arhiepiscopie – vrem să începem noul An Pastoral, primul pentru mine în calitate de păstor al acestei Biserici locale.

Biserica lui Cristos nu este o organizație rece, mai mult sau mai puțin eficientă, ci este un corp viu și dinamic. Nu se naște în vreun laborator pastoral, ci din inima Celui Răstignit. Din sângele său se naște un nou legământ între Dumnezeu și omenire, și astfel vede lumina noul Popor care este Biserica. Da, din coasta lui Isus nu se naște o structură sau o organizație birocratică, ci un Popor care este viu și vibrează.

Acest Popor suntem noi: în acest Popor nimeni nu se simte singur în lume, părăsit sau orfan. Dumnezeu ne iubește așa cum suntem și vrea să scrie cu noi o istorie de iubire.

Poate exista un har mai mare?

Știm că suntem iubiți cu toate limitele și mizeriile noastre, știm că Isus ne privește cu ochi binevoitori și nu încetează să aibă încredere în noi.

Din acest motiv, fiecare act al acestui Popor fie se naște din altar, fie nu se naște deloc. Astfel, fiecare nou itinerar pastoral trebuie să izvorască din inima lui Cristos – Euharistia – și să se întoarcă la această inimă.

Trebuie să ne rugăm mai mult, trebuie să Îl adorăm mai mult pe Isus în Taina Sfântă. Împreună cu comunitățile noastre trebuie să creștem în jurul altarului nu pentru a fugi de lume, ci pentru a merge în lume, aducându-l pe El și nu pe noi înșine, adevărul său și nu opiniile noastre. Nu putem fi niciodată o

Biserică ce este „în ieșire”, cum spune Papa Francisc, dacă nu suntem un Popor care „știe să rămână” în prezența lui Dumnezeu.

Ce vom face Anul acesta Pastoral?

Desigur, dorim să mergem mai departe cu programele noastre pastorale concrete: pregătirea catehetică a copiilor la Prima Sfântă Împărtășanie și la sacramentul Mirului, cu pastorația familiei și a pregătirii la Căsătorie, cu misiunea extraordinară de formare a copiilor și educarea lor afectivă, pentru ca aceștia să nu crească cu idei deformate despre iubire; ne vom preocupa de problemele familiilor aflate în criză, sau chiar ale celor care se confruntă cu situații economice precare.

Dar trebuie să ne întrebăm: ce putem face mai mult și mai bine?

În calitate noastră de creștini ai acestei Arhidieceze vrem să fim credibili. Dar perioada grea pe care am traversat-o și o traversăm încă din cauza pandemiei de coronavirus ne amintește de câteva provocări:

Împărtășim cu poporul nostru și cu întreaga lume aceste vremuri pline de incertitudini și întrebări cauzate de răspândirea coronavirusului, o perioadă plină de consecințe pentru viitorul apropiat, un timp de „criză” în sensul adevărat al cuvântului, un moment de judecată și verificare, de decizii și alegeri care ar putea fi mai mult sau mai puțin rodnice și benefice pentru credincioșii noștri și pentru viitoarea noastră activitate pastorală.

Știrile pe care le primim în ultima vreme sunt alarmante din cauza creșterii numărului de infectări cu Covid-19. Suntem conștienți că trebuie să fim foarte atenți, chiar la celebrările liturgice care se desfășoară în biserici, și să respectăm dispozițiile autorităților competente, care se actualizează permanent și trebuie să fie respectate de toți cetățenii. Noi preoții, în calitate de responsabili ai comunităților, avem datoria morală și civilă să le respectăm și să recomandăm ca să fie respectate de toți credincioșii noștri.

Eu cred că avem capacitatea de a continua misiunea noastră de vestitori ai Evangheliei în comunitățile Arhidiecezei noastre, evitând să ne închidem în noi înșine, valorificând însă toate resursele umane și spirituale de care dispunem, mizând pe colaborarea tuturor membrilor Poporului lui Dumnezeu: preoți, persoane consacrate și laici. Pandemia a creat un climat greoi de comunicare, un climat de multe ori sumbru, cenușiu, și acest lucru poate a blocat de multe ori creativitatea noastră pastorală.

Experiența fragilității, a fricii, a bolii ne-a condiționat căile și alegerile în ultimele luni. După cum știți, a trebuit să suspendăm și să amânăm multe inițiative pastorale; chiar și sărbătorile Paștelui au fost celebrate fără participarea

credincioșilor, iar vizitarea bolnavilor, activitatea catehetică, pregătirea pentru căsătorie, activitățile cu copiii și tinerii, etc. au fost de-a dreptul suspendate. Această experiență dureroasă s-a prezentat fără un avertisment prealabil, ca un eveniment fără precedent, ajungându-se până la închiderea tuturor activităților pastorale odată cu starea de urgență decretată de autoritatea publică, care i-a și obligat pe toți să rămână în casele lor.

Călăuziți de Duhul Sfânt, ne-am confruntat însă cu o „creativitate”, definită și ca fantezie și solidaritate pastorală, la care ne-a invitat Papa Francisc încă de la începutul pandemiei. Orizontul care ni s-a prezentat a fost acela de a obține binele acolo unde a fost posibil, cu propunerea de inițiative de rugăciune, de asistență, de solidaritate și de însoțire, care au implicat întreaga comunitate civilă și eclezială. Învingerea răului cu binele a fost indicația Evangheliei care ne-a călăuzit, așa cum spune Sfântul Paul: *„Nu te lăsa învins de rău, ci învinge răul cu binele”* (Rom 12,21).

În timp ce îi mulțumim Domnului pentru ceea ce am putut realiza, continuând să ne rugăm pentru a putea fi aproape de cei care au suferit și suferă de Covid-19, precum și de consecințele sale, suntem cu toții de acord că traiectoria noastră eclezială trebuie să fie în mod necesar susținută și îmbogățită de experiențele pe care le avem și care privesc toate categoriile de credincioși ai Arhidiecezei noastre: copii și tineri, adulți și vârstnici, bărbați și femei, comunități ecleziale și comunități civile.

Pandemia ne-a dezvăluit, pe de o parte, punctele slabe și vulnerabilitățile noastre, iar pe de altă parte ea a suscitât multe dintre reflecțiile pastorale care au îmbogățit comunitățile noastre. Astfel, aflați în imposibilitatea de a circula, de a ne aduna în bisericile noastre, am redescoperit darul și demnitatea sacramentului Botezului și măreția acestuia, în dimensiunea sa personală și familială („familia – Biserica domestică”): capacitatea de a ne ruga față în față cu Tatăl, în viața de zi cu zi în casele noastre; trăirea misiunii și a mărturiei încredințată fiecărui creștin chemat să-l vestească pe Isus și Evanghelia sa, începând de la propriii săi copii și de la persoanele cele mai apropiate. Folosirea mass-media și a rețelelor sociale a făcut posibilă menținerea contactului cu ceilalți și afirmarea oportunităților de a experimenta comuniunea eficientă, alcătuită din gesturi de atenție și caritate față de alții, prin instrumentele de comunicare ale Arhidiecezei de București: site-ul www.angelus.com.ro, site-ul www.arcb.ro, platforma www.catedralaonline.ro, canalele YouTube „Angelus” și „ARCB Romania”, paginile de Facebook „Angelus Communicationis”, „Arhidieceza Romano-Catolică București”, „Catedrala Romano-Catolică Sfântul Iosif”, precum și prin site-urile și paginile parohiilor, ale comunităților și organizațiilor noastre religioase.

Chiar și exercitarea carității a experimentat noi forme prin angajamentul diferitelor grupuri de credincioși și mai ales prin implicarea multor tineri din Arhidieceza noastră, și țin să-i felicit și să le mulțumesc pentru toate inițiativele pe care le-au întreprins. În multe cazuri, înșiși lucrători din domeniul sănătății și voluntarii din spitale și case de bătrâni au reprezentat comunitatea eclezială cu munca și mărturia lor, realizând gesturi de apropiere și întărire în credință.

Dragi confrăți, iubiți credincioși,

Anul Pastoral 2020 – 2021 face parte dintr-o perioadă istorică, marcată, din păcate, de pandemia de coronavirus încă în desfășurare, care ne-a plasat în fața unor scenarii absolut neașteptate, a unor urgențe cărora trebuie să le facem față, mai ales din domeniul social, economic, al sănătății, educațional și religios.

Comunitatea bisericească a Arhidiecezei noastre a suferit și ea în această etapă de izolare, disconfort și dificultate. Cu toate acestea, după un moment inițial de descumpănire, fiecare a încercat să folosească toate resursele posibile pentru a răspunde demn la situația de urgență, exprimând mai presus de toate apropierea față de oameni, în modurile și timpurile considerate necesare, pentru a nu pierde contactul cu Isus și Cuvântul său și pentru a menține vii relațiile umane, chiar și la distanță.

Acum este timpul să conștientizăm faptul că în planificarea și implementarea activităților pastorale, atât la nivel parohial, cât și la nivelul Arhidiecezei noastre, este necesar să se ia în considerare standardele socio-sanitare necesare pentru a combate coronavirusul, cu responsabilitate personală și colectivă, cu prudență și răbdare, lăsând spațiu speranței și încrederii că numai Dumnezeu ne poate scoate din orice impas.

Programul pastoral din acest an își găsește inspirația în Scrisoarea pe care a publicat-o Congregația pentru Cultul Divin și Disciplina Sacramentelor, **„Să ne întoarcem cu bucurie la Euharistie!”** (15 august 2020), adresată Președinților Conferințelor Episcopale din Biserica Catolică. Deja la începutul scrisorii ni se spune că *„pandemia datorată virusului Covid 19 a produs dezorientări nu numai în dimensiunile sociale, familiale, economice, formative și de muncă, ci și în viața comunității creștine, inclusiv în dimensiunea liturgică”*. *„Însă imediat ce o permit circumstanțele, este necesar și urgent să ne întoarcem la normalitatea vieții creștine, care are edificiul biserică drept casă și celebrarea liturgiei, îndeosebi a Euharistiei, drept ”culme spre care tinde acțiunea Bisericii și izvorul din care emană toată puterea ei” (Sacrosanctum Concilium, 10)”*.

Liturghiile noastre ne oferă în fiecare duminică Cuvântul Domnului Înviat, ne hrănesc cu Pâinea euharistică, cu vinul cel nou al Duhului, adică viața divină

a lui Isus, pentru ca noi să devenim „pâine bună” pentru frații și surorile noastre și să știm să-i iubim, așa cum Domnul ne iubește pe noi. Aici găsim puterea de a sta împreună, pentru a-l primi pe aproapele nostru, pentru a-i alina suferințele, pentru a putea privi spre viitor cu speranță. Tocmai acest lucru ne-a lipsit timp de aproape trei luni, în perioada cea mai grea a pandemiei.

Am înțeles frumusețea expresiei „*sine Dominico esse non possumus*” (Faptele martirilor din Abitene, sec IV), adică fără duminică nu numai că nu putem trăi, dar nu putem exista.

Așa cum se întâmplă deseori în viață, noi descoperim valoarea bunurilor fundamentale (pâinea, apa, sănătatea, munca, iubirea, speranța, etc.) atunci când ele ne lipsesc. De această dată, poate pentru prima dată pentru generațiile de după cel de al Doilea Război Mondial, mulți au simțit rana sfâșietoare de a nu putea participa la Sfânta Liturghie și la împărtășania euharistică. Va rămâne de neșters în amintirea multora sentimentul de infinită tristețe, atunci când auzeau clopotele bisericilor noastre sunând, dar nu puteau participa la Euharistie. Liturghia intra în casele oamenilor *via streaming* sau prin TV, dar oamenii simțeau în inima lor că era altceva. Poate ne-a făcut să descoperim frumusețea Domnului care vizita familiile noastre, dar credincioșii știau că lipsește ceva esențial din Cina Domnului, participarea fizică, tocmai pentru că Euharistia este cea care face Biserica.

A celebra Liturghia nu este numai modul cu care ne exprimăm credința – *lex credendi, lex orandi* – dar este gestul cu care îl lăsăm pe Domnul să zidească Biserica. Pentru aceasta Sfânta Liturghie de duminică este încununarea săptămânii și fără ea nu putem trăi, pentru că vom fi persoane mai singure, familii fără un cămin, o societate fără cerul de deasupra pământului. Euharistia duminicii este pentru noi creștinii centrul și punctul culminant al vieții creștine, al vieții de caritate și al legăturilor sociale. De aceea am dorit mult să ne întoarcem la Liturghie ca la comoara cea mai prețioasă care ne-a fost dată. Nu trebuie să uităm acest lucru.

Dar au înțeles toți credincioșii că pentru aceasta trebuie să se întoarcă în biserici?

Cred că aceasta ar fi o provocare urgentă pentru noi, ca Biserică, lucru constatat nu numai în comunitățile noastre, dar în multe părți din lumea catolică. Scrisoarea Congregației pentru Cultul Divin și Disciplina Sacramentelor enumeră motivele pentru care trebuie să ne întoarcem la celebrarea Euharistiei în bisericile noastre:

- „*Nu putem să trăim, să fim creștini, să realizăm pe deplin umanitatea noastră și dorințele de bine și de fericire care sălășluiesc în inimă fără Cuvântul Domnului,*

care în celebrare ia trup și devine cuvânt viu, rostit de Dumnezeu pentru cel care astăzi își deschide inima la ascultare;

- *Nu putem să trăim drept creștini fără a participa la Jertfa Crucii* în care Domnul Isus se dăruiește fără rezerve pentru a mântui, cu moartea sa, pe omul care era mort din cauza păcatului; Răscumpărătorul asociază la El omenirea și o conduce la Tatăl; în îmbrățișarea Răstignitului găsește lumină și întărire orice suferință umană;

- *Nu putem fără ospățul Euharistiei*, masă a Domnului la care suntem invitați ca fii și frați pentru a-l primi pe însuși Cristos Înviat, prezent cu trupul, sângele, sufletul și dumnezeirea în acea Pâine din cer care ne susține în bucuriile și în trudele pelerinajului pământesc;

- *Nu putem fără comunitatea creștină*, familia Domnului: avem nevoie să-i întâlnim pe frații care împărtășesc filiația lui Dumnezeu, fraternitatea lui Cristos, vocația și căutarea sfințeniei și a mântuirii sufletelor lor în bogata diversitate de vârste, istorii personale, carisme și vocații;

- *Nu putem fără casa Domnului*, care este casa noastră, fără locurile sfinte unde ne-am născut la credință, unde am descoperit prezența providențială a Domnului și am descoperit îmbrățișarea sa milostivă care ridică pe cel care este căzut, unde am consacrat vocația noastră pentru urmarea călugărească sau pentru căsătorie, unde am implorat și am mulțumit, ne-am bucurat și am plâns, unde am încredințat Tatălui pe cei dragi ai noștri care au terminat pelerinajul pământesc;

- *Nu putem fără ziua Domnului*, fără duminică, zi care dă lumină și sens succesiunii zilelor de muncă și responsabilităților familiale și sociale”.

Consider că trebuie făcută o catehizare și o pregătire a credincioșilor pentru revenirea la o participare activă și cu folos, la celebrarea sacramentelor și în special a Sfintei Euharistii. *„Oricât ar defășura mijloacele de comunicare o slujire apreciată față de cei bolnavi și de cei care nu pot să meargă la biserică, și au prestat o mare slujire în transmiterea Sfintei Liturghii în timpul în care nu exista posibilitatea de a celebra comunitar, nici o transmisiune nu este echivalabilă cu participarea personală și nu o poate înlocui. Mai mult, aceste transmisiuni, singure, riscă să ne îndepărteze de la o întâlnire personală și intimă cu Dumnezeu întrupat care ni s-a încredințat nouă nu în mod virtual, ci real, spunând: "Cine mănâncă trupul meu și bea sângele meu rămâne în mine și eu în el" (In 6,56). Acest contact fizic cu Domnul este vital, indispensabil, de neînlocuit. Odată găsite și adoptate constatările concret demonstrabile pentru a reduce la minim infectarea cu virus, este necesar ca toți să-și reia locul lor în adunarea fraților, să redescopere caracterul prețios și frumusețea de neînlocuit a celebrării, să amintească și să atragă cu „infectarea”*

entuziasmului pe frații și surorile descurajați, înfricoșați, de prea mult timp absenți sau distrași” (din Scrisoarea Congregației pentru Cultul Divin și Disciplina Sacramentelor).

Această Scrisoare pastorală, adresată Bisericii noastre arhidiecezane, este o invitație de a descoperi în **liturgie** expresia cea mai înaltă a realității sale misterice. Trăind cu intensitate sfintele mistere celebrate, credincioșii vor putea lua act că Isus Cristos, Marele Preot al Noului Legământ, continuă să acționeze în Biserică și în lume în virtutea Misterului pascal celebrat în continuu. Formarea liturgică se impune cu o urgență absolută mai ales în această perioadă de pandemie care a dus, în multe cazuri, și la o **„distanțare liturgică”**. Formarea liturgică, coresponsabilitatea slujirilor, participarea activă, înțelegerea simbolurilor liturgice, sunt temele care vor fi în centrul activităților pastorale și catehetice în următorii trei ani pastorali, cu intenția de a forma și dobândi o *„mens liturgica”*.

În primul an pastoral, 2020-2021 se va prezenta Liturgia înțeleasă ca celebrare și viață, moment obiectiv al credinței care mărturisește, proclamă, celebrează credința întregii Biserici; în același timp ea face trimitere la momentul subiectiv al credinței, momentul însușirii și personalizării din partea creștinului, deja în actul celebrării, dar mai ales în viață, de-a lungul întregii sale existențe. Sperăm să se nască astfel figuri de creștini care **celebrează și fac din liturgie** locul în care învață să fie adevărați creștini.

Pentru prezentarea și aprofundarea sacramentelor vor fi dedicați doi ani pastorali: anul pastoral 2021-2022 pentru sacramentele inițierii creștine – Botezul, Mirul, Euharistia; anul pastoral 2022-2023 pentru sacramentele vindecării – Spovada și Ungerea bolnavilor – și pentru sacramentele stărilor de viață – Căsătoria și Preoția.

Această scrisoare oferă o primă reflecție asupra importanței temei liturgiei și a celebrării sacramentelor, temă aleasă pentru planul pastoral trienal, 2020-2023. Întreaga Arhidieceză este chemată să se concentreze în acești ani asupra practicii liturgiei și a sacramentelor, a Liturgiei orelor, asupra importanței spațiului și timpului liturgic.

Ne încredințăm bunăvoinței și disponibilității Cucernicilor preoți parohi și vicari, ale persoanelor consacrate, precum și ale bunilor noștri credincioși, propunând pentru fiecare An Pastoral, prin Oficiul pentru pastorația liturgică și Oficiul pentru cateheză, tematica și materialele auxiliare pentru a favoriza reflecția personală și comunitară.

Dragi credincioși, dragi confrați preoți,

Anul acesta sărbătorim centenarul nașterii Sfântului Ioan Paul al II-lea, profund legat de țara noastră, pe care a numit-o „Grădina Maicii Domnului” și doresc să vă propun începutul ultimei sale enciclice – *Ecclesia de Eucharistia* –, ca și un testament spiritual: „*Biserica trăiește din Euharistie (Ecclesia de Eucharistia vivit)*. Acest adevăr nu exprimă numai o experiență zilnică de credință, ci cuprinde în sinteză nucleul misterului Bisericii. Cu bucurie, ea trăiește, în multe feluri, realizarea continuă a făgăduinței: "Iată, eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârșitul lumii" (Mt 28,20). Dar în sfânta Euharistie, prin schimbarea pâinii și a vinului în trupul și sângele Domnului, ea se bucură de această prezență cu o intensitate unică. De când, o dată cu Rusaliele, Biserica, poporul noului legământ, a început pelerinajul său spre patria cerească, dumnezeiescul sacrament a continuat să marcheze zilele ei, umplându-le de speranță încrezătoare. Pe bună dreptate, Conciliul al II-lea din Vatican a declarat public că jertfa euharistică este "izvorul și apogeul întregii vieți creștine". "Căci în Sfânta Euharistie este cuprins tot binele spiritual al Bisericii, Cristos însuși, Paștele nostru și pâinea cea vie, care prin trupul său însuflețit de Duhul Sfânt și dătător de viață însuflă viață oamenilor". De aceea, Biserica are privirea în mod constant îndreptată spre Domnul ei, prezent în sacramentul altarului, în care descoperă manifestarea deplină a iubirii lui nemărginite" (Ioan Paul al II-lea, *Ecclesia de Eucharistia*, Roma 17 aprilie 2003, nr. 1).

Încredințăm Preasfintei Fecioare Maria Neprihănit Zămislite, Patroana Arhiecezei noastre, și Sfântului Iosif, Patronul Catedralei noastre, noul An Pastoral, rugându-i să ne însoțească cu mijlocirea lor puternică și să obțină haruri bogate pentru Arhieceza noastră de la Fiul lor, Isus Cristos, pe care îl întâlnim în Sfânta Liturghie și în celebrarea sacramentelor.

Cu binecuvântarea noastră arhierască,

† Aurel Percă

Arhiepiscop Mitropolit de București

București, 10 octombrie 2020